

Editorial

Între evenimentele din ultimele luni, unul va rămâne probabil în folclor: folosirea cuvintelor „păsărică” și „țigancă împuțită” de către președintele Traian Băsescu pentru a se referi la o ziaristă. Limbajul președintelui României merită comentarii, ceea ce consideră și profesorul Corneliu-Liviu Popescu într-o analiză care ajunge la următoarea concluzie: cuvintele folosite constituie discriminare etnică și sexuală, a femeilor, și în același timp, violarea libertății presei, iar aducerea lor la cunoștință publică nu semnifică încălcarea în vreun fel a vieții private a șefului statului. Corneliu-Liviu Popescu regăsește astfel concluzia Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării.

Încă de la primele sale numere, *Noua Revistă de Drepturile Omului* a dat o atenție particulară tensiunii dintre libertatea de exprimare și limitele exercitării acesteia. Ordonanța 137/2000 și Ordonanța de urgență 31/2002 au marcat evoluții importante pentru echilibrul dintre două mari valori, egalitatea și libertatea. Elementul singular al declarației președintelui față de alte cazuri investigate de CNCD este caracterul privat al acesteia. Iată un motiv în plus pentru a continua în numerele viitoare ale *NRDO* analiza problematicii libertății de expresie din prisma problematicii discriminării, în cazul dat sau al unora asemănătoare.

Având în vedere contextul, publicăm în secțiunea a II-a a acestui număr cinci decizii ale Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării (CNCD) cu privire la situații în care a fost utilizat un limbaj jignitor la adresa comunității roma. Două dintre petițiile analizate de CNCD au fost clasate întrucât faptele fuseseră sancționate anterior de Federația Română de Fotbal și respectiv, de Federația Română de Baschet. Alte două au fost considerate „discriminare”, în sfârșit, o a cincea petiție care reclama discriminarea a fost respinsă.

La mijlocul lunii iunie 2007, Direcția de Investigare a Infraacțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism – Serviciul Teritorial București (DIICOT) a finalizat rechizitoriul prin care învinuie mai mulți adepți ai Mișcării pentru Integrare Spirituală în Absolut (MISA). Contrar procedurilor, acesta a fost transmis presei și apoi, pus pe site-ul ziarului *Jurnalul Național*. Semnificația actului DIICOT se clarifică în conținutul rechizitoriului însuși. Studiul *Rechizitoriul DIICOT: prezumția de vinovăție a adepților MISA* pune în discuție mai multe elemente care încalcă prezumția de nevinovăție a inculpaților, între care viciul încadrării juridice, calificativele non-juridice, injurios-bășcălioase și manipulative din text, invocarea incorectă, parțială și tendențioasă a documentelor internaționale, asocierea MISA cu sectele. Este un motiv în plus să invocăm concluzia Raportului APADOR-CH din luna 2004: „Tratarea flagrantelor abuzuri în «azul MISA» reprezintă un test asupra capacității sistemului instituțional actual al României de a apăra statul de drept”.

Studiul lectorului Radu Chiriță privind independența și imparțialitatea magistratului ca tipuri de neutralitate a puterii judiciare trece în revistă criticile la adresa teoriei aparenței și punctează evoluția în materie a jurisprudenței Curții Europene a

Drepturilor Omului. Sunt enumerate mai multe argumente menite să infirme, parțial, criticile aduse teoriei aparenței. „Personal”, scrie Radu Chiriță, „cred că criticile îndreptate contra teoriei aparenței sunt doar parțial îndreptățite. Este perfect adevărat că este greu de susținut o teorie care tinde să ignore realitatea preferând aparența. În același timp însă, după cum spuneam mai sus, nu văd ce rău poate produce teoria aparenței”.

Comentariul semnat de Dan Claudiu Dănișor și de Elena Mădălina Nica cu privire la Decizia Curții Constituționale nr. 61 din 18 ianuarie 2007 susține decizia Curții cu privire la neconstituționalitatea dispozițiilor art. II alin. (1) și (3) din Legea nr. 249/2006, dar aduce critici argumentației: pronunțarea asupra unor aspecte care nu intrau în competența ei, înțelegerea lipsită de nuanțare a neretroactivității legii și a consecințelor pe care le au în sistemul electoral român votul de listă și non-imperativitatea mandatului de drept public, interpretarea greșită a limitelor competenței, în sfârșit, apelul doar la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, când prevederi relevante există și în Constituția României.

Cercetarea asupra educației religioase în unitățile școlare din România, publicată în secțiunea a III-a, a fost realizată de asociația Solidaritatea pentru Libertatea de Conștiință în perioada anului 2006 și finalizată la începutul anului 2007. Este prima investigație sistematică a acestui subiect cu o relevanță excepțională pentru protecția și drepturile copilului. Au fost puse în evidență ilegalitatea slujbelor religioase oficiate în școlile publice, încălcarea caracterului facultativ al educației religioase, abuzurile asupra elevilor în timpul orelor de Religie ortodoxă, atitudinea etno-naționalistă a profesorilor de religie, dezinteresul și necunoașterea normelor de către autoritățile publice care au competențe în materia educației religioase. Nu mai puțin relevante sunt presiunile și amenințările prin care instituțiile au reacționat la cercetarea situației din învățământul religios din România.

Diana Olar a comentat două hotărâri ale Curții Europene a Drepturilor Omului care ne introduc în plin secol XXI: tema consimțământul păstrării și utilizării embrionilor când partenerii au revenit asupra înțelegerii inițiale, din perspectiva vieții private și de familie, și aplicarea Legii lustrației în Polonia în raport cu garanțiile unui proces echitabil.

În sfârșit, Valentin Constantin a propus pentru „restituire” un text clasic al lui Jeremy Bentham, „Examinarea Declarației drepturilor omului și a cetățeanului decretată de Adunarea Constituantă în 1789”. Iată și motivația traducătorului: „Am decis să prezint cititorului român fragmente dintr-un comentariu celebru al lui Jeremy Bentham la Declarația din 1789, având în minte refuzul foarte recent al Marii Britanii de a accepta un statut juridic pentru ‚Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene’”.

NRDO

P.S. Comentariile Dianei Olar la trei hotărâri ale Curții Europene a Drepturilor Omului au fost publicate în *Noua Revistă de Drepturile Omului* nr. 1/2007, sub titlul „Decizii recente ale Curții Europene a Drepturilor Omului”. Greșeala aparține redacției, nu comentatoarei. Cerem scuze și Dianei Olar, și cititorilor.